

nyordningen også skal bidrage til at understrege Hedeselskabets karakter af en selvejende institution.

Spørgsmålet om opgavefordelingen mellem Hedeselskabet og statslige organer har været fremme adskillige gange i årenes løb, og på begge Hedeselskabets hovedområder: Grundforbedringsvirksomheden og skovbrugsvirksomheden har der ind imellem været tale om overførsel af opgaver fra Hedeselskabet til staten eller omvendt.

Under 1. verdenskrig oprettedes således: »Statens Grundforbedringsvæsen«, men efter få års forløb afvikledes dette, og personalet overførtes til Hedeselskabet. I forbindelse hermed udvidedes Hedeselskabets bestyrelse med 1 repræsentant for henholdsvis Landbrugsministeriet, landboforeningerne og husmandsforeningerne.

På skovbrugsområdet har der bl. a. været en række ændringer gennem årene i statstilsynet med de under Hedeselskabets medvirken oprettede fredskovsplantager. Man har således haft en statsskovrider som særlig tilsynsførende med disse plantager og siden en ordning med en slags arbejdsdeling mellem statens tilsynsførende med de private skove og Hedeselskabet, og i 1978 blev statstilsynet i princippet overført helt til statsskovsdistrikterne, dog med bistand af Hedeselskabets lokale skovridere.

I »Redegørelse for statens skovadministration« (1967) nævnes som en mulig tanke i forbindelse med en enhedsordning for de statslige skovbesiddelser at inkorporere de af Hedeselskabet ejede plantager i statsskovenes administration, ligesom der med hensyn til en række hjælpefunktioner, navnlig Hedeselskabets skovfrøcentral og skovtræforædling samt plantagereguleringen, peges på, at der måske kunne være rationaliseringsfordele ved en form for koordination med tilsvarende organer inden for statsskovene. Yderligere overvejedes, om der eventuelt kunne opnås driftsmæssige fordele ved eventuelle magelæg mellem Hedeselskabets egne plantager og statsskovene (klitplantagerne).

Denne redegørelse gav ikke umiddelbart anledning til nogen foranstaltninger, men Regeringens Administrationsudvalg besluttede i 1971, at statsskovbruget og klitvæsenet skulle lægges sammen, og at statsskovvæsenet tillige skulle overtage administrationen af Sorø akademis skovvæsen, og at den sammenlagte administration skulle placeres i Jylland, formentlig Viborg, samt at der skulle stiles imod, at statsskovvæsenet overtog hedeselskabets skovarealer. I forbindelse hermed blev der også optaget forhandlinger om statsskovvæsenets overtagelse af tilsyn med og pleje af fredede arealer.

Medens en del af disse foranstaltninger siden er blevet gennemført, blev tanken om en henlæggelse af Hedeselskabets egne ejendomme under statsskovvæsenet opgivet, ligesom der ved forhandlinger mellem statsskovbruget og Hedeselskabet ikke viste sig at være nogen praktiske rationaliseringsgevinster ved et nærmere samarbejde på specielle områder. Landbrugsministeriet fandt dengang ikke at kunne gå ind for, at staten skulle overtage driften af Hedeselskabets egne plantageejendomme, og de indvendinger herimod, der dengang blev fremført, gør sig stadig gældende. Hedeselskabets egne plantageejendomme (10.-12.000 ha) er undergivet privat ejendomsret og kan ikke uden videre overtages af staten, og da de er spredt beliggende over det meste af Jylland, vil der næppe heller være nogen væsentlig driftsmæssig fordel forbundet hermed. Yderligere danner disse plantager med deres personale, tjenesteboliger, maskinpark, planteskoler m.v. basis for hele Hedeselskabets skovbrugsafdelings virksomhed som serviceorgan for private skovejere. Denne virksomhed omfatter i dag administration og drift af ca. 1.650 private plantageejendomme med et samlet bevokset areal på ca. 59.000 ha.

Skulle staten overtage Hedeselskabets egne ejendomme, kan servicevirksomheden formentlig kun opretholdes, hvis staten også overtog denne. Det vil imidlertid næppe være ønskeligt eller hensigtsmæssigt, hvis staten skulle overtage administration og drift af et betydeligt antal ejendomme for privates regning. Konsekvensen heraf vil bl. a. blive den højst usædvanlige situation, at skovriderne i statsskovbruget – der er landets største skovbrug – tillige skulle optræde som konsulenter, entreprenører og kommissionærer for private skovejere, hvorved de uundgåeligt måtte komme ind i interessekonflikter, eventuelt blive faktisk bestemmende med hensyn til produktions- og afsætningsforhold inden for en ikke ringe del af det private skovbrug.